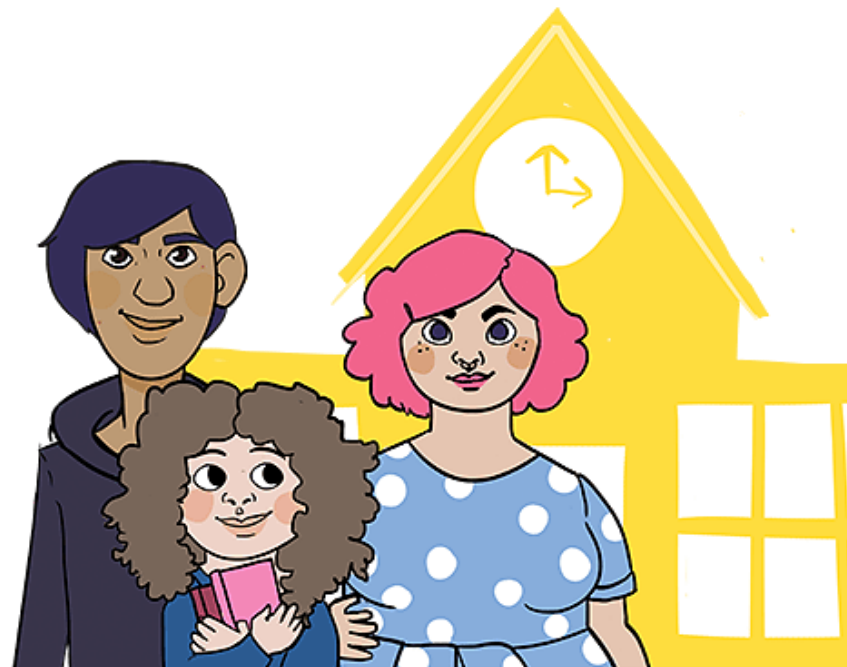

barn
rättigheter
kunskap
lärande
lärare
skola
didaktik
elever
vänner
glädje
pedagogik
förskola

Vad ska vi prata om idag?

- Genomgång av skolan idag
- Diskussion i smågrupper
- På gång inom skolområdet
- Avslutande frågestund

Skolan idag

– efter nya skollagen 2011

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Den viktiga utgångspunkten

Av 1 kap. 10 § skollagen följer att:

Barnets bästa ska vara utgångspunkt i all utbildning. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Skolan idag

- Den nya skollagen trädde i kraft 1 juli 2011.
- Den omfattar hela skolväsendet:
  - ✓ förskolan,
  - ✓ förskoleklassen, grundskolan/grundsärskolan,
  - ✓ gymnasieskolan/gymnasiesärskolan och
  - ✓ den kommunala vuxenutbildningen/särskildutbildning för vuxna.

Andra viktiga områden och lagstiftning är exempelvis:

- Korttidstillsyn (LSS), skolskjuts, hjälpmedel, placering av särskolor, diskrimineringslagstiftning, arbetsmiljölagstiftning, socialtjänstlagen, kommunallagen, m.m.

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Förskolan

- En egen läroplan sedan 1998.
- Läroplan för förskolan revideras just nu.
- 77% av alla 1-3åringar och 95% av alla 4–5 åringar går i förskolan.
- Förskolan utgörs av tre delar: omsorg, utveckling och lärande.
- Förskolan ska arbeta för en nära och förtroendefullt samverkan med hemmet.
- Förskolan ska visa respekt för föräldrarna samt föra fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan.
- Verksamheten i förskolan ska anpassas efter barnets behov.
- Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

Siffror från höstterminen 2016 (Skolverkets lägesbedömning 2017)

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Förskoleklassen, grundskolan/grundsärskolan och fritidshemmet

- 2011 kom den nya läroplanen.
- 2016 kom ett uppdaterat kapitel om fritidshemmets uppdrag, kapitel 4.
- Vad har den nya läroplanen inneburit för särskolan?
  - Delvis ny målgrupp
  - Mer fokus på kunskapsuppdraget inom särskolans verksamhet
  - Ämnen & ämnesområden
  - Integrerad undervisning
- Förskoleklass och fritidshemmet är frivilliga.
- 98% av alla 6 åringar går i förskoleklass.
- 478 000 elever i fritidshemmet, en ökning på 45% på 10 år. Snitt 40 elever i fritidsgruppen och 13 elever per vuxen.
- Ca. 10 000 elever går i grundsärskolan, det motsvarar knappt 1% av eleverna i den obligatoriska skolan.
- Totalt var 21% av eleverna i grundsärskolan (exklusive träningskolan) integrerade i grundskoleklass under minst hälften av skoltiden.

Siffror från höstterminen 2016 (Skolverkets lägesbedömning 2017)

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Gymnasieskolan & gymnasiesärskolan

- 2013 kom en ny läroplan för gymnasieskolan/gymnasiesärskolan.
- Den första "kullen" tog studenten i år.
- Antalet elever i gymnasiesärskolan minskar (trots att antalet elever i gymnasieskolan ökar).
- Drygt 5900 elever går i gymnasiesärskolan, en minskning med 8 % från året innan.
- Mindre än 1 % av eleverna i gymnasiesärskolan läste integrerat med elever i gymnasieskolan.

Kommunal vuxenutbildning & särskild utbildning för vuxna

- Antalet elever som läser vid särsvux minskar också.
- 3900 elever deltar vid utbildningen. I genomsnitt är det knappt tre elever per grupp i särsvux och de läser i genomsnitt 3,6 timma per vecka.

Siffror från höstterminen 2016 (Skolverkets lägesbedömning 2017)

Vad gäller för särskild utbildning för vuxna?

- Kommunerna har skyldighet att tillhandahålla särskild utbildning för vuxna (särsvux) på grundläggande nivå och gymnasial nivå.
- **Rätt** att delta i utbildning på grundläggande nivå om personen saknar sådana kunskaper och har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
- **Behörig** att delta i utbildning på gymnasialnivå.
- Bestämmelser om extra anpassningar gäller vuxenutbildning, men däremot inte bestämmelserna om särskilt stöd.
- Varje kommun ska aktivt informera om möjlighet att delta i vuxenutbildning.
- Den som påbörjar vuxenutbildning ska också bli erbjuden att träffa studie- och yrkesvägledare.
- För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.
- Varje elevs kunskapsutveckling ska dokumenteras väl och delges eleven.

Extra anpassning, särskilt stöd och åtgärdsplan

- Vad innebär dessa ord?
- Alla barn och elever har rätt att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.
- Skolan ska så långt som möjligt motverka en funktionsnedsättnings konsekvenser.
- Lärare beslutar om extra anpassning. Detta ska dokumenteras och följas upp.
- Rektor beslutar om särskilt stöd. Frågan om särskilt stöd ska alltid utredas innan rektorn kan fatta beslut. Om särskilt stöd är nödvändigt ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Det ska ske i samråd med elev och anhöriga.
- Grundsärskolan och fritidshemmet omfattas också av bestämmelser om särskilt stöd.
- Elever i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan omfattas också av rätten till särskilt stöd i 3 kap. skollagen, men det särskilda stödet kan ges på andra sätt jämfört med i grundskolan.

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Vad har eleven och anhöriga för rättigheter i en utredning?

- Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning.
- En utredning innehåller fyra delar; en pedagogisk, psykologisk, social och medicinsk bedömning. Alla delar måste ingå.
- Skolan ska ha samråd med vårdnadshavare och elev.
- Samtycke är huvudregeln - vårdnadshavare ska godkänna/ge samtycke
- Skolan ska informera om skillnader på grundskolan/grundsärskolan och gymnasieskolan/gymnasiesärskolan
- Om tolk behövs ska tolk användas för att alla ska förstå informationen
- Eleven har rätt att "pröva" grund/gymnasiesärskolan under högst 6 månader
- Ett beslut om mottagande i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan går att överklaga

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Vad kan anhöriga/elever göra om de är missnöjda?

- Prata med lärare och rektorn/förskolechef. Finns det någon personal som de har förtroende för och kan prata med?
- Dokumentera händelser och annat som kan fungera som underlag.
- Kalla till elevvårdskonferens och kom dit med hållbara argument och relevant fakta (t.ex. hur har andra skolor eller kommuner gjort?)
- Ta kontakt med andra föräldrar, både i skolan och utanför. Det kanske visar sig att hen inte är ensam om sina upplevelser.
- Be om ett skriftligt beslut om barnets ärende från rektorn. I beslutet ska det stå förklarat hur anhörig/elev ska göra för att överklaga.
- Kontakta utbildningsförvaltningen/utbildningsnämnden i kommunen. Kontakta Skolverket.
- Anmäl/överklaga till Skolinspektionen

Några exempel på vad som kan överklagas:

- Åtgärdsprogrammet (28 kap. 16 §)
- Särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning (28 kap. 16 §)
- Anpassad studiegång (28 kap. 16 §).
- Skolskjuts (28 kap. 5 §)
- Mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan (28 kap. 12 §,)
- Mottagande i specialskolan (28 kap. 14 §).
- Uppskjuten skolplikt (28 kap. 12 §).
- Placering vid en annan skolenhet än den vårdnadshavarna önskar (28 kap. 12 §)
- Mottagande till kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna eller till utbildning i svenska för invandrare (28 kap. 12 §)

Skolinspektionen

Vad kan du anmäla?

- Om en skola eller förskola inte följer de regler som finns för den pedagogiska verksamheten eller omsorgen.
- Du kan också anmäla en legitimerad lärare eller förskollärare.
- Tänk på att de bara utreder saker som har hänt.
- Barnet måste också gå kvar på skolan eller förskolan. Om det handlar om mobbning eller kränkningar kan de dock göra en utredning även när barnet slutat på skolan eller förskolan.

Vad gör Skolinspektionen och Barn- och elevombudet?

- De gör en opartisk granskning av om den skola, förskola, lärare eller förskollärare som har blivit anmäld har följt reglerna.
- De företräder varken eleven, föräldrarna, läraren, förskolläraren, skolan eller huvudmannen.
- De kan inte vara med i skolan och lösa problemen.
- Det tar oftast mellan tre och fem månader för att utreda en anmälan.

Vad kan en anmälan leda till?

- Skolinspektionen kan inte ändra på redan fattade beslut – men kan kräva att förskolan/skolan rättar till sina brister.
- Skolinspektionen kan även anmäla en legitimerad lärare till Lärarnas ansvarsnämnd.
- En anmälan om mobbning eller kränkningar kan också leda till att Barn- och elevombudet kan kräva skadestånd för den utsatta elevens räkning.

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Källa: Skolinspektionen.se

Diskriminering i skolan

- 1 januari 2015 tillkom en sjätte form av diskriminering i diskrimineringslagen: Ett förbud mot diskriminering i form av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
- Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att ”skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan sådan funktionsnedsättning”.
- 1 januari 2017 har det införts tydligare och utökade krav på skolor att arbeta förebyggande mot diskriminering.
- Skolor har fått ett större ansvar att arbeta förebyggande och främjande för att motverka diskriminering och arbeta för lika rättigheter och möjligheter.
- Arbetet mot diskriminering ska vara systematiskt och dokumenteras varje år. Nytt är att reglerna innehåller anvisningar för hur arbetet ska genomföras löpande i olika steg. Däremot slopas kravet på att det ska ske i särskilda planer.

Källa: Do.se och Skolverket.se

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Diskutera:

Vilka är de vanligaste skolfrågorna du möter som medlemsrådgivare?

Vad är på gång inom skolområdet?

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Vad är på gång inom skolområdet?

- Regeringens budgetförslag: 6 miljarder extra till skolan.
- Regeringen ska se över hur tillgången till eftergymnasial utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (dvs med utvecklingsstörning) kan förbättras.
- Regeringen har beslutat om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Tre fokusområden: digital kompetens för alla i skolväsendet, likvärdig tillgång och användning, samt forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter.
- Lagförslag "Läsa, skriva, räkna – en åtgärdsgaranti".
- Lagförslag om att förskoleklassen ska bli obligatorisk.
- Lagförslag om politisk information i skolan.

Vad är på gång inom skolområdet?

- Förskolans läroplan revideras (redovisas mars 2018).
- Stadieindelade timplaner för grundskolan/grundsärskolan (redovisas april 2018).
- Skolverkets ”lyft”: Specialpedagogik för lärande.
- Ny skrift från Skolverket om Samläsning inom gymnasieskolan/gymnasiesärskolan.
- Lärarbristen ökar, inom alla skolformer.
- Flera viktiga utredningar pågår just nu om bl.a. komvux, elevhälsa, en översyn om skolmyndigheterna och unga som varken arbetar eller studerar.

Frågor?

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Vart kan jag vända mig/hänvisa anhöriga?

Skolverkets upplysningstjänst:

08-527 332 00

Telefontid vardagar

9.30–11.30 och 13.00- 15.00

Mer info:

<https://www.skolverket.se/om-skolverket/kontakta-oss/upplysningstjansten-1.256277>

Skolinspektionen:

Det går även att framföra klagomål till i första hand kommunen och i andra hand Skolinspektionen, vilket kan vara ett ytterligare sätt att gå *efter* samtal med förskolechef/rektor.

Mer info:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Anmalningar/prata-med-skolan-forst/>

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

Tack för idag!

Zarah Melander

Zarah.melander@fub.se

070-482 58 24

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning